

Јудејско царство од поделе 922. до пада Самарије 722. г. пХ

Старозаветна историја

Предавања, 28.03.2018.

ас. др Ненад Божовић

Литература

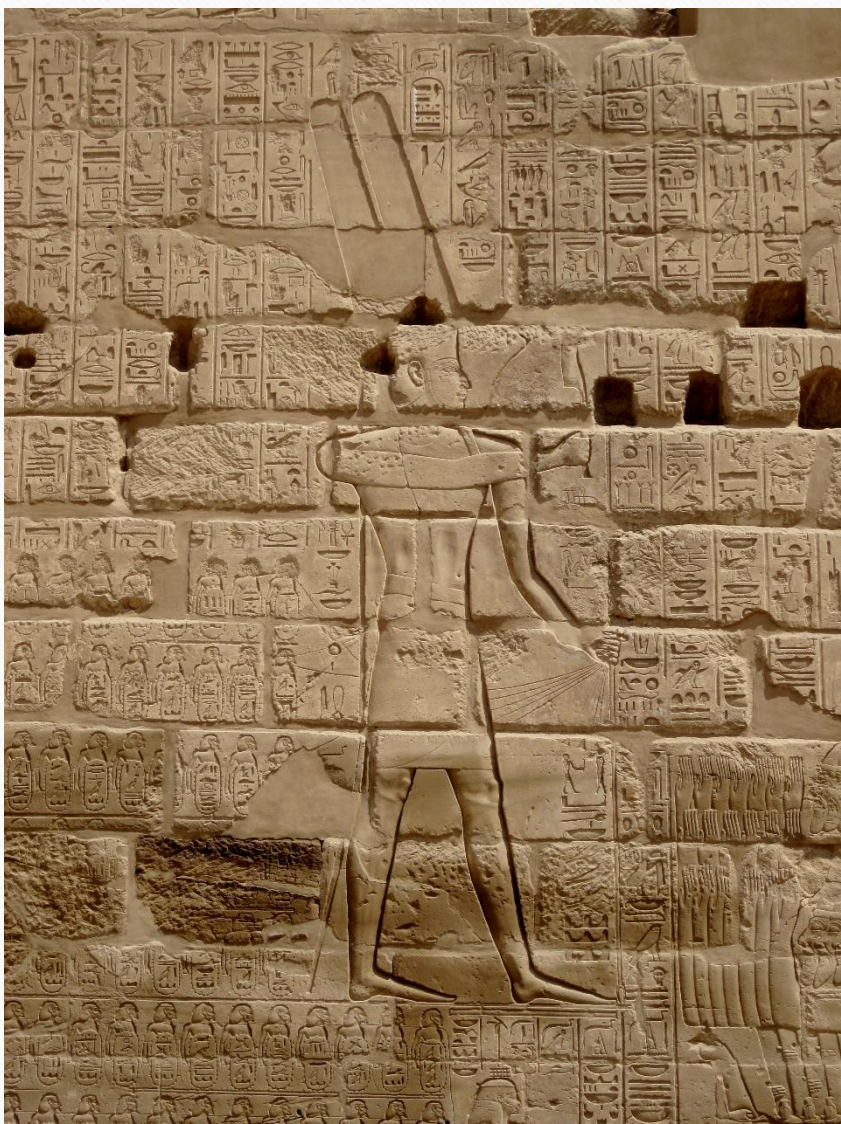
- Д. Милин, Старозаветна историја, 155-158.
- Претходне презентације

Ровоам (928-913)

- Види презентацију Подела монархије
- Напад фараона Сисака I (Шешонк) 925. на Јудеју и околне земље (Сирија, Филистеја, Феникија, Негев и Израил)
- Ровоам предаје велико благо – Соломонове златне штитове из Храма
- Сисак напао и Израил – сазнајемо из стеле у Мегидону
- Приморавање на капитулацију и успостављање вазалног стања, али не и потпун пораз

Ровоам (928-913)

- Тријумфални рељеф у Карнаку (Бубастис портал) на којем је осликана Сисакова победа
- Слика Амон-Ре на повоцу држи 150 израиљских робова који носе натписе са именима освојених градова и народа (градови Вет-Сан, Мегидон, Маханаим, Вет-Орон, Сокот, Есион-Гевер)
- Међу освојеним топонимима стоји „Аврамово поље“
- Не помиње се Јерусалим (врв. зато што је платио откуп)
- Власт фараона у Јуди се није одржала, убрзо након његове смрти, Јуда је обновила независност

Тријумфални рељеф у Карнаку
(Бубастис портал) на којем је
осликана Сисакова победа

Авијам (913-911)

- Авијам идолопоклоник, под утицајем мајке Махе
- Наследио је оца Ровоама који га је назначио за управитеља Јерусалима (а остале сунове за управитеље других градова)
- Кратко је владао

Аса (911-879)

- Рат са Северним царством
- Памти се по томе што је током овог сукоба позвао Сиријце у помоћ и тако увео страну силу у унутарполитичке односе Израиља и Јуде
- Пророк Ананија прекореваш Асу, а овај га баца у тамницу
- Ипак, опасност долази из Сирије и Месопотамије и он полако мења однос према Израиљу ка пријатељским везама
- Разболео се пред крај живота
- Чувар јавизма и сузбијање утицаја идолопоклонства (спалио стуб Ашерин који је био постављен у Јерусалимском храму)

Јосафат (870-848)

- Види презентацију Амријева династија
- У Израиљу Амријева династија, Јосафат гаји добре односе са Израиљем; Јосафат жени сина Јорама Годолијом, Ахавовом кћерком
- Заједнички поход са Ахавом на Моав
- Поморски подухват Охозије (Ахавовог сина) и Јосафата: обновљење (трговачке) флоте у Есион-Геверу и успостављање трговачког коридора од Феникије на северу преко Израиља, Јуде, Едома па све до Акабског залива – добра сарадња Јуде и Израиља
- Пропаст подухвата 1Цар 22, „лађе се разбише у Есион-Геверу“
- Књига дневника 20, 37 замера Јосафату сарадњу са идолопоклоничким царевима Израиља: „Тада пророкова Елијезер син Додавин из Марисе за Јосафата говорећи: што си се здружио с Охозијом, зато Господ разметну дјела твоја. И разбише се лађе и не моглоше ићи у Тарсис“

Јосафат (870-848)

- Стабилност Давидове династије (Аса и Јосафат)
- Организовао је групу левита који су поучавали народ Мојсијевом закону, али није уништио све идоле у земљи.

Јорам (848-841) и Охозија (841)

- Види презентацију Амријева династија
- Јорам ожењен Годолијом, потпао под идолопоклонички утицај
- Проблеми у земљи: побна Едомаца и Филистејаца; кратко владао, наследио га Охозија
- Охозија иде у поход Јораму израиљском и убија га Јуј 841.

Годолија (841-835)

- Преврат након смрти Охозије; убија све припаднике краљевске породице осим Охозијине сестре Јосавеје која је била удата за првосвештеника Јодаја
- Јодај и Јосавеја успевају да спасу одојче Јоаса од Годолије
- Јодај организује преврат и поставља Јоаса на престо 835.

Јоас (835–796)

- Памтимо га по оправци Храма
- 2Цар 12, 4-15: „И Јоас рече свештеницима: сав новац посвећени, што се доноси у дом Господњи (...) нека свештеници узимају, и они нека оправљају што је трошно у дому гдје се год нађе да треба оправити. Али до године двадесет треће царовања Јоасова свештеници још не оправеше што бијаше трошно у дому. Тада цар Јоас дозвола Јодаја свештеника и остале свештенике, и рече им: зашто не оправљате што је трошно у дому? Отселе не узимајте новаца, јер треба да вратите да се оправе што је трошно у дому. Тада свештеник Јодај узео један ковчег, и прореза рупу на заклопцу, и метну га код олтара с десне стране како се улази у дом Господњи; и свештеници који чуваху врата меташе у њ све новце који се доношаху у дом Господњи. А кад виђаху да има много новаца у ковчегу, тада долажаше писар царев с поглаваром свештеничким, и избројивши свезиваху новце који би се нашли у дому Господњем. Потом даваху готове новце онима који управљаху послом и стараху се за дом Господњи, а они их издаваху дрводјелмама и посленицима који оправљаху дом Господњи, Али новцима који се доношаху у дом Господњи не грађаху чаша сребрнијех за дом Господњи, ни виљушака, ни котлића, ни труба, нити каквих судова златнијех ни сребрнијех; Него их даваху онима који бијаху над послом да се оправе за њих дом Господњи. И не тражаху рачуна од људи којима предаваху новце да издају посленицима, јер вјерно рађаху.“

Јоас (835–796)

- После смрти Првосвештеника Јодаја, цар Јоас је прихватио култ бога Вала. Када му је свештеник Захарија, син првосвештеника Јодаја, то замерио, цар Јоас је наредио да каменују Захарију, заборавивши да престо дугује његовом оцу.
- За време владавине цара Јоаса, Дамаштански цар Азаило је напао Израилско царство, а Јудејско царство је морало да плаћа данак. Стање је било тешко и цар Јоас је изгубио подршку народа. Пред крај живота се тешко разболео и његови противници су га убили у кревету.

Амасија (796–781).

- Види Јујева династија – део други: сукоб са Јоасом израиљским и пораз
- Материјално благостање Северног и Јужног царства; владавина Јеровоама II у Израиљу Амасија у Јуди поправио зидине, обновио мир са Израиљем, опремио војску новим типовима оружја и оживео прераду бакра у Акабском заливу
- Сарадња са Израиљем омогућава поновну контролу трговачких путева ка Египту (Африци), ка Средоземљу и Месопотамији

Азарија (781-740) и Јотам (740-736)

- друго име Озија; добро је управљао и био је способан војсковођа.
- добри односи са Израиљем
- време слабљења Асирије и Дамаска и јачања Израиља и Јуде
- Цар Азарија је ојачао војну моћ земље, утврдио Јерусалим, а развио је и пољопривреду у земљи.
- Проширио је луку Елат и успоставио поморску трговину на Црвеном мору.
- Оболео од губе, син Јотам савладар, живео одвојен (Рамат-Рахел)